

Phân tích điểm giống và khác nhau giữa hai chị em Việt - Chiến trong truyện Những đứa con trong gia đình

Author : Hà Anh

Đề bài: Phân tích điểm giống và khác nhau giữa hai chị em Việt - Chiến trong truyện Những đứa con trong gia đình

Bài làm

Việt và Chiến sinh ra trong một gia đình mang khá nhiều nét tiêu biểu của một gia đình Nam Bộ trong chiến tranh. Cuốn sổ gia đình do người chú ghi lại mà Chiến dùng để đánh vần tập đọc, thực ra là một cuốn gia phả đặc biệt, rất cẩn thận, ở đó mỗi dòng, thậm chí mỗi chữ, đều có máu và nước mắt. Đó là gia đình từ mấy thế hệ đã phải chịu nhiều mất mát, đau thương.

Hy sinh với tư cách người chiến sĩ trong cuộc tổng tiến công Mậu Thân 1968, nhà văn Nguyễn Thi để lại một số lượng tác phẩm không nhiều. Tuy vậy, đó là những tác phẩm có giá trị, đặc biệt ở chỗ chúng ta góp phần khắc họa nên bức chân dung lớn của người nông dân Nam Bộ trong cuộc chiến đấu chống Mỹ cứu nước vừa qua. Những nhân vật của Nguyễn Thi đều chân thật và gây nhiều ấn tượng, như trường hợp hai nhân vật chị em Chiến và Việt trong truyện ngắn Những đứa con trong gia đình.

Những đứa con trong gia đình

Việt và Chiến sinh ra trong một gia đình mang khá nhiều nét tiêu biểu của một gia đình Nam Bộ trong chiến tranh. Cuốn sổ gia đình do người chú ghi lại mà Chiến dùng để đánh vần tập đọc, thực ra là một cuốn gia phả đặc biệt, rất vắn tắt, ở đó mỗi dòng, thậm chí mỗi chữ, đều có máu và nước mắt. Đó là gia đình từ mấy thế hệ đã phải chịu nhiều mất mát, đau thương. Ngay ở thế hệ đã phải chịu nhiều mất mát, đau thương. Ngay ở thế hệ của chị em Chiến, chỉ trong khoảng mấy năm, lúc hai chị em vẫn còn là những đứa trẻ, họ đã phải liên tiếp mất cha rồi lại mất mẹ. Đường đời của hai chị em Chiến như đã được vạch sẵn chỉ có chiến đấu, giết giặc, để báo thù cho cha, cho mẹ, cũng là để tự bảo vệ chính cuộc đời của mình. Đó là truyền thống gia đình, đó cũng là khát vọng mãnh liệt nhất của hai chị em Chiến và Việt. Mang một mối thù sâu nặng với giặc và một khát vọng chiến đấu mãnh liệt như vậy, họ sẽ chiến đấu dũng cảm và sẽ chiến thắng, điều đó như một cái gì đã trở thành tất yếu.

Thật ra, để nói đến con đường tất yếu từ căm thù giặc đến thắng giặc đó. Nguyễn Thi có thể chỉ cần nói về Chiến mà không nói về Việt, hoặc ngược lại. Nhưng Nguyễn Thi đã miêu tả cả hai nhân vật ấy với nhiều nét rất riêng, rất đáng yêu, gây cho người đọc nhiều thú vị.

Việt là một chàng trai, rồi là một người lính dũng cảm, nhưng dẫu sao Việt cũng chỉ là một chàng trai mới lớn, và trong gia đình, thì Việt thực sự chỉ là một cậu bé. Cái trẻ con ở Việt không chỉ bộc lộ trong những nét hiếu động, suốt ngày thích bắt ếch, câu cá, bắn chim, lúc nào cũng có cái ná thun trong người.. mà cả trong cái nét hiếu thắng, luôn luôn ưa tranh giành với người chị, không biết nhường nhịn chị vì Việt là em trai của Chiến mà! Thật ra thì không phải Việt không yêu thương chị mình, trái lại nữa là khác, nhưng có được một người chị như Chiến, làm sao Việt có thể khác được?

Cho đến khi lên đường tòng quân, chuẩn bị thành người lính hay đã trở thành người lính rồi, Việt vẫn trẻ con như thế, trẻ con và vô tư. Nghe chị bàn bạc chuyện nhà, Việt chỉ ừ ào cho qua chuyện “chụp một con đóm đóm trong lòng bàn tay... rồi ngủ quên lúc nào không biết”. Vào đơn vị, Việt vẫn không quên cây ná thun. Đặc biệt trẻ con, Việt không dám hé cho ai biết rằng mình có một người chị, bởi cái lễ giản đơn “sự mất chị”. Đánh giặc rất dũng cảm, bắn cháy xe tăng Mỹ, Việt không hề sợ hãi, nhưng lạc trên chiến trường một mình sau trận đánh, Việt lại sợ ma. Sau những cố gắng phi thường, Việt gặp lại đồng đội của mình. Việt vừa khóc vừa cười, hệt một đứa trẻ “khóc đó rồi cười đó”.

Xây dựng hình ảnh nhân vật Việt hồn nhiên và trẻ thơ như thế, phải chăng Nguyễn Thi muốn nói với người đọc về một thế hệ trẻ Việt Nam đã bước vào cuộc chiến đấu rất sớm, như thẳng từ tuổi thơ mà đến. Ý đồ nghệ thuật của Nguyễn Thi hình như còn ở chỗ này nữa: thế hệ ấy có thể rất hồn nhiên, trẻ con, rất vô tư, vô tâm trong nhiều mối quan hệ gia đình và xã hội, nhưng lại cực kỳ nghiêm túc trong những suy nghĩ về kẻ thù, về cuộc chiến đấu chống quân xâm lược. Vì sao vậy? Vì bản chất chính nghĩa của cuộc chiến đấu ấy. Đó là một chiến đấu vì sự sống, cũng là một cuộc chiến đấu đầy chất tươi trẻ và lạc quan.

Chiến thì khác hẳn với Việt. Có thể Chiến cũng đã như Việt nếu Chiến có một người chị. Nhưng chiến là chị cả của những đứa em không còn cha mẹ. Là con gái, Chiến có cái kiên nhẫn đến gan của người phụ nữ đã từng trải cực khổ. Chính là Chiến, chứ không phải Việt, ngồi đánh vần từng chữ, đọc cho được, đọc cho hết, cuốn sổ ghi chép của gia đình đầy máu và nước mắt để nuôi dưỡng cho

mình một khát vọng khôn nguôi chiến đấu và trả thù. Là người chị, Chiến trở thành người phụ nữ đảm đang, hy sinh, tận tụy, Chiến không kịp nghĩ gì cho mình trước khi nghĩ đến em. Lúc nào Chiến cũng nhường nhịn em, từ việc lớn đến việc nhỏ. Trong cả truyện ngắn, duy nhất chỉ có một lần Chiến không nhường em. Ấy là lần cả hai chị em cùng xin đi bộ đội, Chiến đã nói với anh cán bộ tuyển quân: Đến tết này nó mới được mười tám anh à!”

Người đọc dễ dàng chấp nhận hành động (tranh hơn) này của Chiến, không thấy nó mâu thuẫn gì với bản tính của cô, bởi vì, ngoài khát vọng chiến đấu, hành động của Chiến còn thể hiện một ý muốn cảm động của cô: Chiến chưa muốn em mình sớm phải bước vào cuộc chiến đấu gian khổ.

Chiến như lớn hơn tuổi của mình, chín chắn, sâu sắc hơn. Trong cái đêm hôm trước ngày lên đường nhập ngũ, Chiến đã lo lắng, lo liệu đến từng chi tiết công việc gia đình, từ việc gửi đứa em út ở với chú, việc giao nhà, giao đất cho ai quản lí, đến việc gửi bàn thờ má, việc cúng giỗ ba má... việc nào Chiến cũng tính toán cẩn thận chu đáo. Trong cảm nghĩ của Việt, Chiến thật giống hệt như má từ lời nói đến việc làm. Chiến thật đúng là hình ảnh một cô gái Việt Nam mà truyền thống và thời đại đã sản sinh ra.

Tạo ra hai hình ảnh khác nhau như Chiến và Việt, Nguyễn Thi thật ra đã xây dựng được những nét bổ sung để khắc họa nên hình ảnh thế hệ trẻ Nam Bộ trong cuộc chiến đấu chống Mỹ cứu nước. Được nuôi dưỡng bởi cùng một truyền thống gia đình, cùng chịu chung những cảnh ngộ, lại là chị em ruột, Chiến và Việt rất giống nhau với những cách thức biểu hiện khác nhau, hai chị em rất thương yêu nhau. Cùng rất thương má, hai chị em cùng nuôi khát vọng lớn lao: được chiến đấu, được trả thù cho má. Hai chị em cùng may mắn được nhập ngũ một ngày. Dù ở hai đơn vị khác nhau, hai chị em lúc nào cũng nghĩ đến nhau, cùng lấy việc dừng cảm trong chiến đấu và chiến công làm thước đo để đo lòng thương đối với má.